

**Uchwała Nr XXII/221/2026
Rady Gminy Trynča
z dnia 17 lutego 2026 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.) **uchwała się**, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trynča.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY TRYNCZA**

Janusz Niżnik

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ
OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE TRYŃCZA
NA LATA 2026-2030**

1. WPROWADZENIE	3
2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2.1. Definicja, rodzaje, cykle i formy przemocy.....	3
2.2. Podstawa prawna programu	5
3. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY TRYŃCZA	6
3.1. Diagnoza zjawiska	6
3.2. Analiza problemu na podstawie przeprowadzonych ankiet	6
3.3. Charakterystyka problemu na podstawie analizy danych Centrum Usług Społecznych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.....	9
4. ANALIZA SWOT	10
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	12
6. CELE I REALIZACJA PROGRAMU	12
6.1. Główny cele programu.....	12
6.2. Cele szczegółowe programu.....	13
6.3. Realizatorzy programu.....	13
6.4. Adresaci programu.	13
6.5. Przewidywane efekty realizacji programu	13
6.6 Finansowanie programu	15
7. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ.....	15
8. MONITORING I EWALUACJA.....	15

1. WPROWADZENIE

Rodzina oraz inne formy wspólnego zamieszkiwania stanowią jedną z podstawowych przestrzeni życia społecznego, w których zaspokajane są fundamentalne potrzeby człowieka, takie jak potrzeba bezpieczeństwa, stabilizacji emocjonalnej oraz akceptacji. Środowisko domowe odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw, systemu wartości oraz wzorców zachowań jednostki¹. Relacje pomiędzy osobami wspólnie zamieszkującymi powinny opierać się na wzajemnym szacunku, zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa.

Współczesne przemiany społeczne, ekonomiczne i kulturowe sprzyjają jednak narastaniu problemów zakłócających prawidłowe funkcjonowanie środowiska domowego. Jednym z najpoważniejszych zjawisk społecznych jest przemoc domowa, która może występować niezależnie od wieku, płci, wykształcenia czy statusu materialnego. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, godność osobistą oraz poczucie bezpieczeństwa osób jej doświadczających.

Zjawisko przemocy domowej ma charakter interdyscyplinarny i wielowymiarowy. Może przyjmować formę przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej oraz zaniedbania. Szczególnie dotkliwe konsekwencje przemocy domowej ponoszą dzieci, które mogą być zarówno bezpośrednimi osobami doświadczającymi przemocy, jak i jej świadkami. Doświadczenia te wpływają negatywnie na ich rozwój emocjonalny, społeczny i zdrowotny oraz rzutują na funkcjonowanie w dorosłym życiu.

Przyczyny stosowania przemocy domowej są złożone i obejmują m.in. brak umiejętności radzenia sobie z emocjami, utrwalone wzorce zachowań, uzależnienia, długotrwały stres, problemy psychiczne, trudną sytuację materialną oraz czynniki kulturowe i społeczne. Przemoc domowa jest często zjawiskiem trudnym do ujawnienia z uwagi na bliskie relacje łączące osoby doświadczające przemocy z osobami stosującymi przemoc, a także obawy, wstyd i brak wiary w skuteczność udzielanej pomocy.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga podejmowania skoordynowanych, systematycznych i długofalowych działań opartych na współpracy wielu instytucji i służb. Kluczowe znaczenie ma funkcjonowanie lokalnego systemu wsparcia, który zapewnia zarówno ochronę i pomoc osobom doświadczającym przemocy, jak i oddziaływania wobec osób stosujących przemoc.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

2.1. Definicja, rodzaje, cykle i formy przemocy

Przemoc rozumiana jest jako **umyślne oddziaływanie na procesy myślowe, zachowanie lub stan fizyczny osoby**, podejmowane **bez jej zgody**, z wykorzystaniem przewagi sił lub władzy, w celu osiągnięcia określonych korzyści lub podporządkowania sobie drugiej osoby².

¹ Cz. Czapów, *Rodzina a wychowanie*, Warszawa 1968, s. 9.

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z późn. zm.)

W odróżnieniu od agresji, przemoc cechuje się **intencjonalnością, powtarzalnością oraz świadomym działaniem**, często o charakterze zaplanowanym i długotrwałym, niejednokrotnie podejmowanym przez więcej niż jedną osobę³.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, **przemoc domowa** oznacza **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie**, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy, w szczególności narażające ją na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność – w tym wolność seksualną – a także powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz cierpienie i krzywdę moralną.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje przemoc jako **celowe użycie siły fizycznej lub władzy**, grożące lub rzeczywiste, skierowane przeciwko sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uraz, śmierć, szkody psychiczne, zaburzenia rozwoju lub depryzację⁴.

Do charakterystycznych cech przemocy domowej należą:

- **umyślne działanie lub zaniechanie działania** podejmowane przez osobę stosującą przemoc,
- **wyraźna nierównowaga sił**, władzy lub zależności pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą jej doznającą,
- **naruszenie praw i dóbr osobistych**, w tym godności, wolności, nietykalności cielesnej oraz prawa do bezpieczeństwa,
- **powodowanie cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych** u osoby doznającej przemocy.

Przemoc domowa może przyjmować różne formy, które często współwystępują i wzajemnie się przenikają⁵. Do najczęściej występujących należą:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- przemoc ekonomiczna,
- zaniedbanie.

Zjawisko przemocy domowej ma często **charakter cykliczny**. W literaturze przedmiotu wyróżnia się fazę narastania napięcia, fazę ostrej przemocy oraz fazę uspokojenia (tzw. „miodowego miesiąca”)⁶.

Cykliczność przemocy sprawia, że osoby doznające przemocy mogą mieć trudności z jej rozpoznaniem, zgłoszeniem oraz podjęciem działań zmierzających do przerwania sytuacji przemocowej, co uzasadnia konieczność podejmowania **systemowych i skoordynowanych działań profilaktycznych oraz interwencyjnych** na poziomie gminy.

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U.2024 poz.1673)

⁴ World Health Organization, *World Report on Violence and Health*, Geneva 2002.

⁵ I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.

⁶ A. Lipowska-Teutsch (red.), *Przemoc domowa. Możliwości przeciwdziałania*, PARPA, Warszawa.

Cykl przemocy domowej

Przemoc domowa najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj osoba, która raz dopuściła się przemocy wobec bliskich, może powtórzyć takie zachowanie w przyszłości. Specjaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy domowej obserwują, że przemoc rozwija się według charakterystycznego schematu, zwanego **cyklem przemocy**, który opisała amerykańska psycholog Leonora E. Walker, badając kobiety doznające przemocy domowej.

Cykl przemocy składa się z trzech kolejnych faz:

1. **Faza narastania napięcia.** Jest to pierwsza faza, w której stopniowo wzrasta napięcie w domu. Domownicy wyczuwają, że „coś złego się dzieje”. Przyczynami napięcia bywają drobne nieporozumienia i błahostki. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, natomiast osoba doświadczająca przemocy często obarcza siebie winą i stara się unikać konfliktu.
2. **Faza ostrej przemocy.** Napięcie osiąga punkt krytyczny, prowadząc do wybuchu agresji. Sprawca przemocy staje się gwałtowny, reaguje przesadnie nawet na drobne prowokacje. Dochodzi do eskalacji konfliktu, a ofiara może doznać obrażeń fizycznych zagrażających zdrowiu lub życiu. W tej fazie osoby doznające przemocy często decydują się na szukanie pomocy, w tym zgłoszenie przestępstwa odpowiednim służbom.
3. **Faza miodowego miesiąca.** W tej fazie sprawca przemocy zachowuje się w sposób pozornie troskliwy i czuły. Wyraża skruchę, przeprasza, składa obietnice poprawy, okazuje uczucia i przywraca pozory normalnych relacji. Ofiara często ulega złudzeniu, że przemoc już się nie powtórzy, bierze odpowiedzialność na siebie i „daje drugą szansę” sprawcy. Ta faza utrudnia ofiarom podjęcie działań mających na celu zakończenie przemocy, ponieważ chwilowo niweluje pamięć o wcześniejszych fazach narastania napięcia i ostrej przemocy.

Z biegiem czasu faza „miodowego miesiąca” może zanikać, a cykl przemocy staje się coraz bardziej dotkliwy i gwałtowny. Cykliczność przemocy utrudnia ofiarom przerwanie patologicznych relacji, a poczucie winy i manipulacja emocjonalna sprawcy dodatkowo utrudniają podjęcie decyzji o szukaniu pomocy. Fazy I i II zwykle pozostają ukryte przed otoczeniem, natomiast faza III jest często eksponowana na zewnątrz, tworząc pozory „harmonijnej rodziny”⁷.

2.2. Podstawa prawna programu

Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej w Gminie Trynca na lata 2026-2030 opiera się na następujących aktach prawnych:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. z 2009 r., Nr 114, poz. 946.
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej**, Dz. U. z 2024 r., poz. 1673.
- **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej**, Dz. U. z 2025 r. poz. 49

⁷ <https://pieknoumyslu.com/cykl-przemocy-wedlug-lenore-walker/>.

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2025 r., poz. 1214
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Dz. U. z 2023 r., poz. 2151.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz. U. z 2023 r., , poz. 1890.

3. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY TRYŃCZA

3.1. Diagnoza zjawiska

Przemoc domowa stanowi poważny problem dotyczący rodziny i jednostki. Osoby doświadczające przemocy często nie zgłaszają swojego problemu z powodu strachu, poczucia winy, obawy przed oceną ze strony rodziny lub społeczności lokalnej, a także lęku przed zmianą dotychczasowej sytuacji. Zjawisku przemocy domowej towarzyszą również liczne stereotypy, które dodatkowo utrudniają ofiarom zwrócenie się o pomoc. W związku z tym podejmowane są różne działania edukacyjne i informacyjne, takie jak kampanie społeczne i akcje profilaktyczne.

Celem badań przeprowadzonych w ramach **Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Tryńcza** było określenie występowania przemocy domowej, w tym wobec dzieci, oraz skali tego zjawiska. Badaniami objęto 100 osób (58 kobiety i 42 mężczyzn), średnia wieku respondentów wynosiła 36–45 lat.

Tabela 1: Struktura wykształcenia respondentów

Wykształcenie	Kobiety (n=58)	Mężczyźni (n=42)	Ogółem (n=100)
Podstawowe	3,23%	7,90%	5%
Gimnazjalne	4,84%	7,90%	6%
Zasadnicze zawodowe	61,29%	26,32%	47%
Średnie	19,36%	44,73%	30%
Wyższe	11,29%	13,15%	12%

Źródło: Opracowanie własne

Tabela jasno pokazuje rozkład poziomu wykształcenia wśród kobiet i mężczyzn w badanej grupie. Dzięki temu dane są bardziej czytelne i profesjonalnie prezentowane w programie gminnym.

3.2. Analiza problemu na podstawie przeprowadzonych ankiet

W celu zapoznania się z sytuacją oraz wiedzą mieszkańców gminy opracowano **formularz ankiety**, który następnie przeprowadzono wśród mieszkańców gminy Tryńcza. Ankieta składała się z 9 pytań. Grupa badawcza obejmowała 100 osób, zróżnicowanych pod względem płci, wieku i wykształcenia.

Wyniki badań przedstawiono graficznie za pomocą wykresów, które stanowią źródło danych do dalszej analizy. Każdy wykres został opatrzony komentarzem i wnioskami wynikającymi z analizy uzyskanych odpowiedzi.

1. Znajomość osób doświadczających przemocy fizycznej

Pytanie: „Czy znają Państwo osoby, które doświadczają przemocy fizycznej ze strony najbliższych?”

- 53% respondentów nie miało kontaktu z osobami doświadczającymi przemocy fizycznej.
- 47% badanych zadeklarowało znajomość osób dotkniętych przemocą fizyczną.

Wnioski:

- Ponad połowa mieszkańców nie deklaruje kontaktu z osobami doświadczającymi przemocy fizycznej, jednak niemal połowa zetknęła się z tym zjawiskiem.
- Wyniki wskazują na potrzebę dalszej edukacji społecznej w zakresie rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy domowej.

2. Znajomość osób doświadczających przemocy psychicznej

Pytanie: „Czy znają Państwo osoby, które doświadczają przemocy psychicznej ze strony rodziny?”

- 62% respondentów nie posiada wiedzy o takich osobach.
- 38% respondentów zna osoby doświadczające przemocy psychicznej.

Wnioski:

- W porównaniu do przemocy fizycznej, większa liczba osób zetknęła się z przemocą psychiczną.

3. Znajomość instytucji pomocowych

Pytanie: „Czy znają Państwo instytucje, do których można się zwrócić w przypadku przemocy?”

- 87% respondentów wskazało, że wie, gdzie można uzyskać pomoc.
- 13% badanych nie zna takich instytucji.

Wnioski:

- Poziom wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych jest stosunkowo wysoki, jednak nadal istnieje grupa osób, które nie posiadają wiedzy o dostępnych formach wsparcia, co uzasadnia konieczność dalszych działań informacyjnych i edukacyjnych.

4. Usprawiedliwianie przemocy

Pytanie: „Czy istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?”

- 96% respondentów uważa, że nie usprawiedliwia przemocy.
- 4% respondentów byłoby w pewnych sytuacjach skłonne usprawiedliwić przemoc.

Wnioski:

- Mieszkańcy gminy deklarują brak przyzwolenia na przemoc domową.

5. Kary fizyczne wobec dzieci

Pytanie: „Czy stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?”

- 92% badanych uznało, że kary fizyczne nie są dobrą metodą.
- 8% respondentów uważa, że stosowanie kar fizycznych może być akceptowalne.

6. Reagowanie na przemoc w sąsiedztwie

Pytanie: „Czy należy reagować na przemoc w sąsiedztwie?”

- 82% ankietowanych uważa, że należy reagować.
- 18% respondentów nie widzi potrzeby interwencji.

Wnioski:

- Około jedna czwarta mieszkańców gminy nie zareagowałaby, będąc świadkiem przemocy domowej.

7. Najczęstsze ofiary przemocy domowej

Pytanie: „Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?”

- Żony – 69%
- Dzieci – 24%
- Mężowie – 6%
- Inni członkowie rodziny – 1%

8. Najczęstszy sprawca przemocy domowej

Pytanie: „Kto najczęściej stosuje przemoc domową?”

- Mąż/ojciec – 62%
- Dzieci – 26%
- Żona – 6%
- Inni członkowie rodziny – 4%
- Nie wiem – 2%

9. Czy przemoc domowa jest istotnym problemem na terenie gminy?

- 11% – zdecydowanie tak
- 71% – raczej tak
- 7% – raczej nie
- 4% – zdecydowanie nie
- 7% – nie wiem

Wnioski ogólne z ankiet:

- Mieszkańcy gminy mają świadomość wagi problemu przemocy domowej.
- Większość mieszkańców zna instytucje, które mogą udzielić pomocy ofiarom przemocy.
- Większość nie miała osobistego kontaktu z osobami doświadczającymi przemocy fizycznej lub psychicznej, przy czym przemoc psychiczna jest nieco częściej spotykana.
- Prawie wszyscy badani są zdania, że przemoc nie może być usprawiedliwiona.
- Nie wszyscy ankietowani zareagowaliby, będąc świadkami przemocy.
- Najczęstsze ofiary to kobiety i dzieci, najczęstszymi sprawcami są mężczyźni – mąż lub ojciec rodziny.
- Większość mieszkańców uważa stosowanie kar fizycznych wobec dzieci za nieakceptowalne.

3.3. Charakterystyka problemu na podstawie analizy danych Centrum Usług Społecznych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Program opracowano w oparciu o materiały własne oraz dane zgromadzone przez **Centrum Usług Społecznych (CUS) w Tryńcy** oraz **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**.

Na terenie gminy Tryńca zjawisko przemocy domowej często związane jest z **nadużywaniem alkoholu, niskimi dochodami oraz ograniczoną świadomością społeczną**. Przypadki przemocy najczęściej mają miejsce w **domach rodzinnych**, w zamkniętym kręgu osób, przy czym świadkami zdarzeń są zazwyczaj jedynie członkowie rodziny.

Na terenie gminy działa **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**, który liczy **10 członków**. W jego skład wchodzi:

- przedstawiciel Centrum Usług Społecznych w Tryńcy,
- kierownik Posterunku Policji w Tryńcy,
- członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tryńcy,
- przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz rodzin (Stowarzyszenie WIARA w Tryńcy),
- przedstawiciel służby zdrowia,
- kurator sądowy,
- trzy osoby z jednostek oświatowych (pracownicy oświatowi),
- dyrektor szkoły podstawowej z terenu gminy.

Zespół Interdyscyplinarny oraz CUS realizują działania związane z **diagnozą, interwencją oraz wsparciem ofiar przemocy domowej**, koordynując współpracę między instytucjami oraz podejmując działania edukacyjne na rzecz zwiększenia świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Tabela 2: Liczba procedur Niebieskich Kart wszczętych w gminie Tryńca w latach 2020-2025

2020	2021	2022	2023	2024	2025
13	26	20	12	9	11

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższej tabeli wynika, że po prawie dwukrotnym wzroście liczby założonych „Niebieskich Kart”, który miał miejsce w 2021 r., w ostatnich latach ich liczba zmalała.

Tabela 3: Liczba osób dotkniętych przemocą na terenie gminy Trynieszka w latach 2020-2025

2020	2021	2022	2023	2024	2025
16	35	28	26	15	18

Źródło: Opracowanie własne

W analizowanym okresie widoczna jest **zmiennosc liczby osób dotkniętych przemocą**, przy czym najwyższy poziom odnotowano w 2021 roku (35 osób).

Rok 2021 stanowi wyraźne odstępstwo od pozostałych lat – nastąpił ponad dwukrotny wzrost w stosunku do roku 2020. Może to mieć związek ze zwiększoną zgłaszalnością przypadków, sytuacją społeczną lub skuteczniejszym ujawnianiem przemocy.

W latach 2022–2024 obserwuje się **systematyczny spadek liczby osób dotkniętych przemocą**, co może świadczyć o skuteczności podejmowanych działań profilaktycznych, wsparcia instytucjonalnego oraz pracy służb pomocowych.

W 2024 roku odnotowano **najniższą liczbę przypadków (15 osób)** w całym analizowanym okresie.

W 2025 roku nastąpił niewielki wzrost (do 18 osób), jednak poziom ten nadal pozostaje znacząco niższy niż w latach 2021–2023.

Ogólnie można stwierdzić, że mimo okresowych wahań, w dłuższej perspektywie widoczna jest **tendencja stabilizacyjno-spadkowa** w porównaniu do szczytowego roku 2021.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną metodą identyfikacji **mocnych i słabych stron** oraz badania **szans i zagrożeń**, jakie stoją przed organizacją lub instytucją działającą w określonym obszarze. Polega na klasyfikacji czynników według dwóch kryteriów:

1. **Źródło czynnika:**
 - o zewnętrzne – wynikające z otoczenia,
 - o wewnętrzne – związane z samą organizacją lub instytucją.
2. **Wpływ czynnika:**
 - o pozytywny – sprzyjający rozwojowi (mocne strony i szanse),
 - o negatywny – ograniczający rozwój (słabe strony i zagrożenia).

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie:

- **Mocne strony (wewnętrzne, pozytywne)** – zasoby i kompetencje organizacji, które działają korzystnie i wyróżniają ją na tle innych.
- **Słabe strony (wewnętrzne, negatywne)** – ograniczenia i niedobory, które utrudniają skuteczne działanie.
- **Szanse (zewnętrzne, pozytywne)** – zjawiska i tendencje w otoczeniu, które mogą wspierać rozwój i redukować zagrożenia.
- **Zagrożenia (zewnętrzne, negatywne)** – czynniki zewnętrzne mogące ograniczać działanie i powodować dodatkowe trudności.

Analiza SWOT umożliwia nie tylko ocenę aktualnej sytuacji, ale także wskazuje kierunki działań strategicznych w przeciwdziałaniu problemom społecznym, takim jak przemoc domowa. Proces analizy obejmuje trzy etapy:

1. Identyfikację i ocenę **mocnych i słabych stron**;
2. Identyfikację i ocenę **szans i zagrożeń**;
3. Określenie strategicznej sytuacji oraz wyznaczenie kierunków działań w obszarze problemu.

Analiza SWOT dotycząca przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Trynca

Mocne strony	Słabe strony
• Doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	• Niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości istniejących przepisów (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych).
• Gotowość oraz umiejętność współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	• Bierność świadków przemocy domowej.
• Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez policję, oświatę, służbę zdrowia i pomoc społeczną.	• Funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat przemocy domowej (np. akceptacja sytuacji przez ofiary, obarczanie ofiary winą).
• Obowiązujące przepisy prawa.	• Brak działań na rzecz reintegracji rodziny.
	• Koncentracja na przemocy między dorosłymi, przy niedostatecznym uwzględnieniu przemocy wobec dzieci i ich sytuacji w rodzinie.
Szanse	Zagrożenia
• Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz inne regulacje prawne wspierające ochronę ofiar.	• Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony ofiarom przemocy (często izolacja dotyczy ofiar, a nie sprawców).
• Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	• Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne wykonanie nakazu opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy.
• Funkcjonujące ogólnopolskie i lokalne Telefony Zaufania.	• Niewystarczająca wiedza interdyscyplinarna nt. przemocy domowej i mała świadomość problemu wśród osób i instytucji, które powinny reagować (szkoły, służba zdrowia, środowisko sąsiedzkie).
• Procedura „Niebieskie Karty” realizowana przez policję i pomoc społeczną.	• Nadal obecne w społeczeństwie mity i stereotypy dotyczące przemocy domowej.
• Uczestnictwo sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-pomocowych.	• Niski poziom wiedzy społecznej nt. istniejącego zaplecza i możliwości korzystania z pomocy.
• Zwiększająca się świadomość	

Szanse	Zagrożenia
społeczna na temat przemocy domowej.	
• Gotowość do współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych.	

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Gminy Tryncza zakłada realizację **kompleksowych działań** ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukację osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań. Program przewiduje także edukację społeczności lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy domowej oraz wskazanie miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych przemocą oraz jej świadków.

System pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową opiera się na:

- diagnozie problemu przemocy domowej i analizie skali zjawiska,
- ocenie oferty placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- identyfikacji postaw, kompetencji i doświadczeń w udzielaniu pomocy osobom uwięzonym w przemoc,
- rozpoznaniu możliwości i barier w podejmowaniu działań pomocowych.

Kluczowe znaczenie ma praca zespołowa, koordynacja działań oraz współpraca pomiędzy instytucjami. Skuteczne działania pomocowe wymagają **kompleksowego podejścia** do sytuacji rodziny dotkniętej przemocą, w tym tworzenia sieci współpracy opartej na działaniu Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

Praca w Zespole i grupach diagnostyczno-pomocowych umożliwia:

- uzyskanie szerokiej informacji o sytuacji ofiary,
- dyskusję nad problemem klienta,
- opracowanie odpowiedniego planu pomocy,
- podział zadań pomiędzy poszczególne instytucje, co zwiększa skuteczność działań pomocowych.

6. CELE I REALIZACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Tryncza został opracowany w oparciu o diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych, w tym analizę zjawiska przemocy domowej.

6.1. Główny cele programu.

Celem głównym Programu jest **ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Tryncza oraz zwiększenie skuteczności systemu ochrony i wsparcia osób doświadczających przemocy domowej.**

6.2. Cele szczegółowe programu.

Celami szczegółowymi programu są:

1. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej skutecznej i kompleksowej pomocy.
2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
3. Podniesienie kompetencji służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców Gminy Tryncza w zakresie zjawiska przemocy domowej.
5. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej.

6.3. Realizatorzy programu.

Realizatorami programu będą:

1. Centrum Usług Społecznych w Trynchy,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
3. Policja,
4. placówki oświatowe,
5. podmioty ochrony zdrowia,
6. organizacje pozarządowe,
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trynchy,
8. inne podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja programu będzie podlegała **stałej ewaluacji** i dostosowywana do potrzeb mieszkańców Gminy Tryncha w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej, zapewniając kompleksowe wsparcie rodzinom oraz zwiększając skuteczność działań prewencyjnych i interwencyjnych.

6.4. Adresaci programu.

Program skierowany jest do:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- dzieci i młodzieży, w tym świadków przemocy domowej,
- rodzin zagrożonych występowaniem przemocy domowej,
- mieszkańców Gminy Tryncha,
- przedstawicieli instytucji i służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

6.5. Przewidywane efekty realizacji programu

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026–2030, przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

- ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz poprawa kondycji rodzin zamieszkujących teren Gminy Tryncha,

- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz świadkom przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy oraz poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doświadczających przemocy, jak i dla osób stosujących przemoc domową,
- zmiana postaw społecznych mieszkańców Gminy Trynecz w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz wzmocnienie świadomości społecznej dotyczącej problemu.

Tabela 4: Zestawienie zadań Programu, przewidywanego sposobu i czasu ich realizacji

Lp.	ZADANIA	OPIS ZADANIA	REALIZATOR	TERMIN
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Kontynuacja funkcjonowania Zespołu	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	2026-2030
2	Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy Trynecz na temat zjawiska przemocy domowej możliwości uzyskania pomocy.	Prowadzenie poradnictwa o możliwościach i formach wsparcia ofiar przemocy oraz jednostkach udzielających pomocy	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej <u>Partnerzy:</u> Policja GKRPA CUS Oświata Kuratorzy Służba zdrowia	2026-2030
3.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w tym: - pomoc i ochrona ofiar przemocy domowej - działania wobec osób stosujących przemoc domową	- diagnozowanie problemu przemocy domowej, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę "Niebieska Karta", - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach	Przedstawiciel instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego (CUS, GKRPA, policja, oświata, służba zdrowia, kuratorzy)	2026-2030

6.6 Finansowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026–2030 będzie finansowany ze środków własnych Gminy Tryńcza. Ponadto, realizacja programu może być wspierana ze środków pochodzących z dotacji oraz innych funduszy pozabudżetowych, pozyskanych z dostępnych źródeł.

6.7. Zadania programu

1. Udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom doznającym przemocy domowej.
2. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.
3. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
4. Działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych.
5. Szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.
6. Upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy.

7. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej opracowany na lata 2026–2030 zakłada kontynuację realizacji wytyczonych kierunków działań przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości wprowadzania nowych, efektywnych rozwiązań. Program będzie wdrażany w ścisłej współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się problematyką rodzinną, w tym służbami oświaty, służby zdrowia, policją, organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami pomocowymi.

8. MONITORING I EWALUACJA

Realizacja Programu podlegać będzie bieżącemu monitorowaniu przez Centrum Usług Społecznych w Tryńczy. Ocena skuteczności Programu dokonywana będzie w oparciu o analizę danych statystycznych, liczbę prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, udzielonych form wsparcia oraz działań profilaktycznych.

Monitoring pozwala na systematyczną analizę prowadzonych działań oraz ocenę ich skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zgromadzone informacje umożliwiają identyfikację aktualnych potrzeb społecznych, wyznaczanie priorytetów oraz kierunków rozwoju programów w przyszłości.

Realizacja monitoringu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość przygotowywaną przez wszystkie podmioty zaangażowane w program, w tym instytucje publiczne, placówki edukacyjne, służbę zdrowia oraz organizacje pozarządowe współpracujące w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

